



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Miladou Haplovou v právní věci žalobce **V.Ch.**, bytem, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o obnovu řízení, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31.8.2011, č. j.,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 31.8.2011, č. j. žalovaná ve věci žádosti o obnovu řízení o zvýšení částečného invalidního důchodu zamítla námitky a potvrdila rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále v textu ČSSZ) č.j 380 925 959/423 ze dne 17.6.2011. Potvrzeným rozhodnutím zamítla žádost účastníka řízení o obnovu řízení o zvýšení částečného invalidního důchodu pro nesplnění podmínek ustanovení § 56 písm. d) zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění ve znění pozdějších předpisů (dále v textu zákon o důchodovém pojištění) a Dohody mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení č. 116/1960 Sb., (dále v textu Dohoda). V námitkách účastník řízení vytýkal, že ČSSZ nepostupovala správně a v souladu s Dohodou a že z žádosti o invalidní důchod vyplývá skutečnost, že byl zaměstnán v Arménii. Domáhal se přehodnocení výše částečného důchodu k 1.9.1999 s použitím Dohody. V roce 1999 účastník řízení uplatnil žádost o přiznání plného invalidního důchodu, která byla zamítnuta pro nesplnění potřebné doby pojištění, následně po získání potřebné doby pojištění pro nárok na částečný invalidní důchod uplatnil žádost o tento důchod. V obou žádostech uvedl, že byl zaměstnán v Arménii, zaměstnání však neuvádí a nedokládá. Částečný invalidní důchod byl přiznán dle čs. předpisů od 1.9.1999 rozhodnutím ze dne 13.9.1999. Dne 14.5.2008 uplatnil žádost o přiznání starobního důchodu, v níž uvedl dobu pojištění v Arménii a doložil ji kopií pracovní knížky. Po došetření doby pojištění v Arménii žalovanou mu byl rozhodnutím ČSSZ ze dne 20.10.2009 přiznán od

5.7.2003 starobní důchod ve smyslu Dohody. Dne 11.4.2011 podal žádost o obnovu řízení ve věci zvýšení částečného invalidního důchodu od 1.9.1999, neboť při jeho přiznání nebyla aplikována Dohoda. Účastník řízení může podat žádost o obnovu řízení do tří měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, nejpozději však do tří let ode dne právní moci rozhodnutí. Za datum, kdy se účastník řízení o důvodu obnovy řízení dozvěděl, ČSSZ považuje datum uplatnění žádosti o starobní důchod tj. 14.5.2008, kdy byl informován o platnosti Dohody ke dni vzniku nároku na starobní důchod pracovníci OSSZ. V daném případě nelze řízení podle § 100 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád obnovit, neboť již uplynula lhůta pro zahájení obnovy řízení. Za obnovu řízení v oblasti rozhodování o dávkách důchodového pojištění je nutno též považovat řízení o změně důchodu podle § 56 zák. č. 155/1995 Sb., které je třeba použít v případě, kdy se jím dosáhne stejného výsledku jako u obnovy řízení dle správního řádu, nebo, není-li možné ust. § 100 správního řádu vzhledem k prekluzi zahájit. V daném případě je třeba postupovat dle § 56 písm. d) zákona o důchodovém pojištění, tj. důchod se zvýší a doplatí nejvýše 5 let nazpět ode dne zjištění či uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení. K datu 11.4.2006 (tj. 5 let nazpět od podání žádosti o obnovu řízení) je již vyplácen starobní důchod, jehož výše je vyšší, než by činil částečný invalidní důchod s přihlédnutím k době pojištění v Arménii. Podle § 58 zákona o důchodovém pojištění se vyplácí jeden důchod a to vyšší, jsou-li splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů. Účastník řízení mohl žádat o obnovu řízení do tří let ode dne právní moci rozhodnutí ze dne 1.9.1999.

Žalobce v žalobě proti tomuto rozhodnutí namítal, že ve věci přiznání dávky částečného invalidního důchodu nejprve ČSSZ žádost zamítla pro nesplnění potřebné doby pojištění, aniž by zahájila mezistátní řízení s Arménií, pak přiznala částečný invalidní důchod pouze z české doby pojištění. Tímto postupem byl poškozen na výši částečného invalidního důchodu, potažmo i na výši starobního důchodu. Navrhl, aby byl znovu posouzen nárok na částečný invalidní důchod od roku 1999 s použitím Dohody a přepočten starobní důchod.

Ve vyjádření žalovaná uvedla, že žalobce dne 6.1.1999 uplatnil žádost o plný invalidní důchod, v žádosti v rubrice dob pojištění zaměstnání uvedl, že doby předchozího zaměstnání – pojištění, které bylo v Arménii neuvádí a nedokládá. Žádost vlastnoručně podepsal. V řízení nebyl žalobce uznán plně invalidní, ale pouze částečně invalidní od 21.4.1999, ale pro nesplnění podmínek § 43 písm. a), § 44 odst. 2 a § 40 odst. 1 písm. f) a odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, byla žádost zamítnuta rozhodnutím ze dne 5.8.1999, proti němuž nepodal opravný prostředek. Další žádost podal dne 23.8.1999 a rozhodnutím ze dne 13.9.1999 byl žalobci i od 1.9.1999 částečný invalidní důchod přiznán. V druhé žádosti o částečný invalidní důchod uvedl, že dobu předešlého zaměstnání neuvádí, předtím pracoval pouze v Arménii. Pro řízení o dávky důchodového pojištění platí striktně zásada dispozitivity, tj. řízení lze zahájit pouze z podnětu účastníka, nikoliv nositelem pojištění z úřední povinnosti, neboť dávkové plnění nelze účastníkovi řízení vnutit. V roce 1999 žalobce při uplatňování obou žádostí vůli o zhodnocení dob pojištění získaných v Arménii neprojevil, neboť pouze konstatoval, že pracoval v Arménii, aniž by odkázal na jakýkoliv doklad. Při uplatnění žádosti o starobní důchod prostřednictvím OSSZ dne 14.5.2008 v přehledu o činnosti a náhradních dobách již zcela přehledně formuloval období, v nichž byl výdělečně činný na území Arménie za účelem aplikace Dohody při rozhodování žalované o starobním důchodu. Dne 11.4.2011 zástupkyně žalobce požádala o obnovu řízení ve věci přiznání částečného invalidního důchodu k 1.1.1999. Na základě ust. § 100 odst. 2 správního řádu

může účastník podat žádost o obnovu řízení do tří měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, nejpozději do tří let ode dne právní moci rozhodnutí. Rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu ze dne 13.9.1999 je pravomocné, když žalobce tento fakt nevyvrací, tj. že by mu rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu nebylo doručeno. Co se týká dne, kdy se žalobce o důvodu obnovy řízení dozvěděl pro výpočet lhůty k podání takové žádosti, jde o den uplatnění žádosti o starobní důchod 14.5.2008, v níž již doby pojištění získané na území Arménie jednoznačně specifikoval s úmyslem aplikace Dohody. Lhůta ve smyslu citovaného ustanovení počíná běžet od 14.5.2006. Rozhodnutím žalované ze dne 20.10.2009 byl žalobci od 5.7.2003 přiznán starobní důchod a následným rozhodnutím ze dne 13.5.2010 byla výše starobního důchodu zvýšena na základě dodatečně arménským nositelem pojištění potvrzené doby pojištění. Od uplatnění žádosti o přiznání částečného invalidního důchodu 13.9.1999 až do uplatnění žádosti o starobní důchod dne 14.5.2008 žádnou další žádost neuplatnil. S ohledem na ust. § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění by případný přepočítání částečného invalidního důchodu přicházel v úvahu od 11.4.2006, avšak v té době byl již poživatelé vyššího starobního důchodu ve výši 9.251,-Kč. Navrhla zamítnutí žaloby.

V replice k vyjádření žalobce uvedl, že do první žádosti o invalidní důchod dne 6.1.1999 uvedl formulaci doby předchozího zaměstnání tak, že bylo v Arménii s dovětkem neuvádí, nedokládá. Pokud uvedl předchozí zaměstnání v Arménii, pak nemělo být rozhodováno pouze z české doby pojištění, ale měl být vyzván k doplnění údajů o předchozím zaměstnání v Arménii. Stejně měla postupovat žalovaná i v řízení po podání žádosti o částečný invalidní důchod. V žádosti uvedl všechny údaje, které OSSZ Brno - venkov požadovala. Bylo tedy na žalované, aby ho vyzvala k součinnosti. Opravný prostředek proti rozhodnutím nepodal, ale vždy apeloval na OSSZ Brno – venkov, aby doplnila údaje o předchozím zaměstnání v Arménii, event. jak se má v dané situaci zachovat. Vždy byl odmítnut s argumentací, že neexistuje žádná Dohoda mezi ČSR a bývalým SSSR o sociálním zabezpečení. Domníval se, že tyto informace jsou zcela v souladu s právními předpisy ČR, navíc jako cizinec neznalý právních předpisů neměl jinou možnost. O nesprávném postupu se dozvěděl až po uplynutí několika let od občanů Arménie, kteří přesídlili do ČR, že Dohoda je stále v platnosti a že je možné dobu zaměstnání zhodnotit pro nárok i výši. Při podání žádosti o starobní důchod byl již poučen, a proto se doplňovaly i údaje o předchozích zaměstnáních v Arménii. Jestliže žalovaná při podání žádosti o starobní důchod měla již k dispozici potřebné údaje o předchozím zaměstnání, pak mohla zároveň znovu posoudit nárok na částečný invalidní důchod a jeho výši, neboť od něho by se odvinula i výše dávky důchodu starobního. Postup žalované považuje za nesprávný a diskriminační a argumentaci za účelovou ve snaze zbavit se zodpovědnosti za nesprávný úřední postup.

Ze správního spisu soud zjistil následující. Z obsahu žádosti o důchod plný invalidní ze dne 6.1.1999 údaj „doby předchozího zaměstnání - pojištění, které bylo v Arménii, neuvádí a nedokládá“. Z obsahu žádosti o částečný invalidní důchod ze dne 23.8.1999 zjištěno „dobu předešlého zaměstnání neuvádí, předtím pracoval pouze v Arménii“. Ze žádosti o starobní důchod ze dne 14.5.2008 soud zjistil, že v přehledu o činnosti a náhradních dobách žadatele je ověřena doba zaměstnání v Arménii od 12.12.1966 do 29.10.1973 a od 31.10.1973 do 13.6.1994. K této žádosti byla mimo jiného doložena ověřená kopie pracovní knížky s ověřenou kopií jejího překladu. Na základě této žádosti žalovaná žalobci dne 30.7.2008 sděluje, že bylo zahájeno řízení s arménským nositelem pojištění ohledně potvrzení doby

zaměstnání na území Arménie. Následně dne 2.10.2009 požádal žalobce o přiznání starobního důchodu od ukončení pracovní činnosti od 4.7.2003 s tím, že dobu pojištění odpracovanou po tomto datu žádá zhodnotit jako dobu pojištění po nároku na důchod. Dne 5.10.2009 zástupkyně žalobce u žalované vyslovila nesouhlas se zápočtem 32 let zaměstnání, když Arménská strana potvrdila celkovou dobu pracovní činnosti na území Arménie v rozsahu 34 let, 9 měsíců a 14 dnů. Dne 5.5.2010 převzala zástupkyně žalobce rozhodnutí žalované ze dne 20.10.2009, kterým žalovaná přiznala žalobci od 5.7.2003 starobní důchod podle § 29 písm. a) zák.č. 155/1999 Sb., v platném znění a dle čl. 4/1 a 2, čl. 5/1 a čl. 6 Dohody. Dne 17.5.2010 převzala zástupkyně žalobce rozhodnutí o zvýšení starobního důchodu ze dne 13.5.2010 z důvodu dodatečného zhodnocení doby zaměstnání na území Arménie, kterou potvrdil arménský nositel pojištění v délce 35-ti roků, 3 měsíců a 14 dnů.

Úkolem soudu je posoudit, zda jsou v tomto případě splněny podmínky pro obnovu řízení ve věci žádosti o částečný invalidní důchod podané v roce 1999. Podle ust. § 100 zák. č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, správní řád (dále v textu správní řád) podle odst. 1 se řízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci na žádost účastníka obnoví, jestliže a) vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník jemuž jsou ku prospěchu nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo b) bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno, a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování. Podle odst. 2 může účastník podat žádost o obnovu řízení, u kteréhokoliv správního orgánu, který ve věci rozhodoval a to do tří měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, nejpozději však do tří let ode dne právní moci rozhodnutí. Obnovy řízení se nemůže domáhat ten, kdo mohl důvody obnovy uplatnit v odvolacím řízení. O obnově řízení rozhoduje správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni. V rozhodování od dávkách důchodového pojištění dle zák. č. 155/1995 Sb., je za obnovu řízení nutno považovat právní úpravu také promítá do v ust. § 56 zákona. Podle jeho odst. 1 písm. b), pokud se zjistí, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží. Důchod nebo jeho zvýšení se přitom doplatí nejvýše 5 let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží nebo byl neprávem odepřen anebo byl přiznán od pozdějšího data než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.

V projednávané věci nedošlo k naplnění podmínek pro obnovu řízení podle ust. § 100 správního řádu shora citovaného. Skutečnost, že žalobce pracoval v Arménii nebyla pro něho neznámá a rovněž důkazy, které o tom předložil měl k dispozici v době, kdy sepisoval žádost o částečný invalidní důchod, tudíž nevyšly najevo až v době podání žádosti o obnovu řízení. Správní řád v ust. § 100 stanovuje lhůtu subjektivní a objektivní pro uplatnění žádosti o obnovu řízení tří měsíce resp. tři roky ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení účastník dozví. Obnovy se také nemůže domáhat ten, kdo mohl důvod obnovy uplatnit v odvolacím řízení. Podle soudu toto nastalo v projednávané věci. Rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu ze dne 13.9.1999 bylo žalobci doručeno a proti tomuto rozhodnutí

žalobce nepodal opravný prostředek z důvodů, že nebyla zhodnocena doba jeho zaměstnání v Arménii. Pokud v žádosti o tuto důchodovou dávku údaj o zaměstnání v Arménii uvedl a žalovaná rozhodla o přiznání dávky, aniž zdobu zaměstnání žalobce v Arménii, jednalo se na jeho straně o legitimní důvod pro podání opravného prostředku. I kdyby soud přihlédl k neprokázanému tvrzení žalobce o podané nesprávné informaci pracovníci OSSZ při sepisování žádosti o plný a částečný invalidní důchod v roce 1999 o neexistenci Dohody mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení ve vztahu k Arménii, pak musí přihlédnout, že v žádosti o starobní důchod ze dne 14.5.2008 žalobce nejen tvrdil dobu zaměstnání, ale předložil důkaz o tvrzené době zaměstnání v Arménii a to předloženou pracovní knížkou včetně ověřené kopie jejího překladu. Tato žádost byla převzata žalovanou a na základě ní a zahájeného řízení žalobce informovala dne 30.7.2008 sdělením o zahájení řízení s arménským nositelem pojištění ohledně potvrzení doby zaměstnání na území Arménie. Lze připustit, že i tímto dnem mohla začít běžet žalobci subjektivní tříměsíční lhůta k podání žádosti o obnovu řízení o přiznání částečného invalidního důchodu. Toho dne však již uplynula objektivní lhůta, tj. lhůta tříletá ode dne právní moci rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu ze dne 13.9.1999, jehož výše nebyla stanovena na základě dob zaměstnání žalobce v Arménii. Skutečnost, že rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu bylo žalobci doručeno, a že opravný prostředek proti němu podán nebyl, je mezi účastníky nesporná. Konečně nelze přehlédnout, že žalovaná v rámci řízení o žádosti o starobní důchod ze dne 14.5.2008 dospěla k závěru, že je nutno žalobci přiznat starobní důchod, na který mu vznikl nárok podle čs. předpisů a na základě dodatečné žádosti ze dne 2.10.2009 o starobní důchod mu ho přiznala od 5.7.2003, od doby skončení zaměstnání a dobu pojištění po nároku na starobní důchod do data přiznání zhodnotila (1036 dnů, tj. 13,5%). Tímto postupem realizovala ust. § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění ve vztahu k podání žádosti o starobní důchod dne 14.5.2008.

Soud tedy uzavírá, že žaloba není důvodná, protože nebyly splněny podmínky pro obnovu řízení ve věci žádosti o částečný invalidní důchod podané v roce 1999 podle ust. § 100 odst. 1 správního řádu. Podle odst. 2 téhož zákonného ustanovení se obnovy řízení nemůže domáhat ten, kdo mohl důvody obnovy uplatnit v odvolacím řízení, což se vztahuje na projednávanou věc.

Soud proto ve smyslu ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. žalobu jako nedůvodnou zamítá.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1, 2 o.s.ř., když úspěšná žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, jak soud usoudil shora.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 30. března 2012

JUDr. Milada Haplová, v.r.
samosoudkyně

